

۲۰۷۴۶۶

جلد دوم

مجموعه تمرین‌های خلاقیت

دربردارنده‌ی ۱۰۰ فعالیت در ۶ شاخه‌ی گوناگون

مناسب برای ۱۰ ساله به بالا

نویسنده و طراح:
کتایون مهرآبادی

تصویرگر:
حامد محمودپور

www.ketab.ir

سرشناسه: مهرآبادی، کتایون، ۱۳۵۴
عنوان و نام پدیدآور: مجموعه تمرین‌های خلاقیت جلد ۲ / نویسنده
کتایون مهرآبادی؛ تصویرگر حامد محمودپور
مشخصات نشر: تهران: میچکا، ۱۳۹۸
مشخصات ظاهری: ۱۶۷ ص، مصور (رنگی)
شابک دوره: ۹۷۸-۶۲۲-۷۰۱۴-۳۷-۲
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۰۱۴-۳۹-۶
مندرجات: در بردارنده‌ی ۱۰۰ فعالیت در ۶
شاخه‌ی گوناگون مناسب برای ۱۰ سال به بالا
موضوع: خلاقیت در کودکان
شناسه افزوده: محمودپور، حامد، تصویرگر
رده بندی کنگره: LB۱۵۹۰/۵
رده بندی دیویی: ۳۷۰/۱۵۷
شماره کتابشناسی ملی: ۵۸۸۴۷۶۲

انتشارات میچکا

آدرس تهران: میدان انقلاب، خیابان فخر رازی،
خیابان شهید و مدد نظر، بن بست فرزانه، پلاک ۱۰، طبقه ۴
www.michkapub.com

مجموعه تمرین‌های خلاقیت جلد ۲

نویسنده: کتایون مهرآبادی
تصویرگر: حامد محمودپور
چاپ اول: ۱۳۹۸
شمارگان: ۵۰۰ نسخه
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۰۱۴-۳۹-۶

قیمت: ۲۲۰۰۰ تومان

برنام‌آزودانا

فهرست

صفحه	عنوان	صفحه	عنوان
۴۵	۲۴. سیاره‌ی سرمالوس - ۴	۵	پیشگفتار
۴۷	۲۵. طراحی کنیم - ۲۳	۹	بخش الف: فعالیت‌ها
۴۸	۲۶. داستان‌سرایی - ۲	۱۱	۱. بازی با واژگان - ۸
۵۰	۲۷. چی بکشیم؟ - ۱۲	۱۳	۲. چی بکشیم؟ - ۱۰
۵۲	۲۸. برای این چه کنیم؟ - ۵	۱۵	۳. چه شده؟ - ۷
۵۴	۲۹. قرن سی‌ام - ۶	۱۷	۴. قرن سی‌ام - ۵
۵۵	۳۰. طراحی کنیم - ۲۴	۱۸	۵. طراحی کنیم - ۱۹
۵۶	۳۱. گفتگو (و بحث) - ۲	۱۹	۶. جمله‌سازی - ۱۳
۵۷	۳۲. این چیست یا چه می‌تواند باشد؟ - ۱۱	۲۰	۷. این چیست یا چه می‌تواند باشد؟ - ۹
۵۹	۳۳. چه شده؟ - ۸	۲۱	۸. با این چه کنیم؟ - ۸
۶۱	۳۱. می‌شه، ولی اگه بشه ... - ۴	۲۲	۹. طراحی بازی - ۳
۶۳	۳۵. طراحی بازی - ۴	۲۳	۱۰. طراحی کنیم - ۲۰
۶۵	۳۶. بازی با واژگان - ۱۰	۲۴	۱۱. داستان‌سرایی - ۱
۶۷	۳۷. چی بکشیم؟ - ۱۳	۲۶	۱۲. چه بکشیم؟ - ۱۱
۶۸	۳۸. با این چه کنیم؟ - ۱	۲۸	۱۳. چه می‌گویند؟ - ۶
۶۹	۳۹. جمله‌سازی - ۱۵	۳۰	۱۴. من ... هستم - ۳
۷۱	۴۰. طراحی کنیم - ۲۵	۳۱	۱۵. طراحی کنیم - ۲۱
۷۲	۴۱. داستان‌سرایی - ۳	۳۳	۱۶. بازی با واژگان - ۹
۷۵	۴۲. نقاشی در فضای محدود - ۵	۳۵	۱۷. این چیست یا چه می‌تواند باشد؟ - ۱۰
۷۶	۴۳. چه می‌گویند؟ - ۷	۳۶	۱۸. با این چه کنیم؟ - ۹
۷۷	۴۴. من ... هستم - ۴	۳۸	۱۹. مصاحبه - ۳
۷۸	۴۵. طراحی کنیم - ۲۶	۴۰	۲۰. طراحی کنیم - ۲۲
۷۹	۴۶. بازی با واژگان - ۱۱	۴۱	۲۱. جمله‌سازی - ۱۴
۸۱	۴۷. چی بکشیم؟ - ۱۴	۴۳	۲۲. نقاشی در فضای محدود - ۴
۸۲	۴۸. با این چه کنیم؟ - ۱۱	۴۴	۲۳. چه می‌شود؟ - ۵

۱۲۰	۷۶. گفتگو (و بحث) - ۳
۱۲۱	۷۷. این چیست یا چه می‌تواند باشد؟ - ۱۴
۱۲۳	۷۸. طراحی بازی - ۶
۱۲۵	۷۹. تمرین تلفیقی، بازی با واژگان و ... - ۱
۱۲۷	۸۰. طراحی کنیم - ۳۲
۱۲۸	۸۱. جمله‌سازی - ۱۸
۱۲۹	۸۲. نقاشی در فضای محدود - ۷
۱۳۰	۸۳. چه می‌گویند؟ - ۸
۱۳۱	۸۴. سیاره‌ی سرمالوس - ۶
۱۳۲	۸۵. طراحی کنیم - ۳۳
۱۳۳	۸۶. داستان‌سرایی - ۶
۱۳۴	۸۷. چی بکشم؟ - ۱۷
۱۳۶	۸۸. با این چه کنیم؟ - ۱۳
۱۳۸	۸۹. نمی‌شه، ولی اگه بشه ... - ۶
۱۴۰	۹۰. طراحی کنیم - ۳۴
۱۴۱	۹۱. صاحب - ۵
۱۴۲	۹۱. این چیست یا چه می‌تواند باشد؟ - ۱۵
۱۴۴	۹۳. چای و تردی؟ - ۷
۱۴۵	۹۴. قرن سی‌ام - ۱
۱۴۶	۹۵. طراحی کنیم - ۳۱
۱۴۷	۹۶. تمرین تلفیقی، بازی با واژگان و ... - ۲
۱۴۹	۹۷. چی بکشم؟ - ۱۸
۱۵۱	۹۸. طراحی بازی - ۷
۱۵۲	۹۹. چه شده؟ - ۱۱
۱۵۳	۱۰۰. طراحی کنیم - ۳۶
۱۵۵	بخش ب: پیوست‌ها

۸۳	۴۹. سیاره‌ی سرمالوس - ۵
۸۴	۵۰. طراحی کنیم - ۲۷
۸۷	۵۱. جمله‌سازی - ۱۶
۸۸	۵۲. این چیست یا چه می‌تواند باشد؟ - ۱۲
۹۰	۵۳. چه شده؟ - ۶
۹۱	۵۴. قرن سی‌ام - ۷
۹۲	۵۵. طراحی کنیم - ۲۸
۹۳	۵۶. داستان‌سرایی - ۴
۹۴	۵۷. چی بکشم؟ - ۱۵
۹۶	۵۸. برای این چه کنیم؟ - ۶۰
۹۷	۵۹. مصاحبه - ۴
۹۸	۶۰. طراحی بازی - ۵
۱۰۰	۶۱. بازی با واژگان - ۱۲
۱۰۰	۶۲. نقاشی در فضای محدود - ۶
۱۰۰	۶۳. چه می‌شود؟ - ۳
۱۰۴	۶۴. نمی‌شه، ولی اگه بشه ... - ۵
۱۰۵	۶۵. طراحی کنیم - ۲۹
۱۰۶	۶۶. جمله‌سازی - ۱۷
۱۰۷	۶۷. این چیست یا چه می‌تواند باشد؟ - ۱۳
۱۰۸	۶۸. با این چه کنیم؟ - ۱۲
۱۱۰	۶۹. من ... هستم - ۵
۱۱۱	۷۰. طراحی کنیم - ۳۰
۱۱۲	۷۱. داستان‌سرایی - ۵
۱۱۳	۷۲. چی بکشم؟ - ۱۶
۱۱۶	۷۳. چه شده؟ - ۱۰
۱۱۸	۷۴. قرن سی‌ام - ۸
۱۱۹	۷۵. طراحی کنیم - ۳۱

پیشگفتار جلد دوم

در سالهای اخیر در محفل‌های آموزشی و نیز جاهای دیگر واژه‌ی خلاقیت بیش از پیش به گوش می‌رسد. مورد توجه واقع شدن این موضوع مهم موجب خوشحالی است، ولی آنچه که نیاز به تأمل دارد این است که بسیاری از خانواده‌هایی که شوق داشتن فرزندان خلاق در دلشان افتاده یا جوانانی که با انگیزه‌ی موفقیت و پیشرفت به دنبال خلاقیت هستند، آن را به درستی نمی‌شناسند. گاهی نیز دیده می‌شود که برخی از مدرسه‌ها، آموزشگاه‌ها و مربیانی که کلاس‌های خلاقیت برگزار می‌کنند، به خلاقیت، شاخه‌های آن و روش‌های پرورش آن به صورت درست و اصولی نمی‌پردازند. هرکس بنا بر تجربه و توانایی فردی‌اش نگاهی به گوشه‌ای کوچک از این مجموعه‌ی بزرگ انداخته و بخشی از آن را تحت نام خلاقیت ارائه می‌دهد. این چندگونگی‌ها و نگاه‌های شخصی به این امر مرا بر آن داشت تا مجموعه‌ای از ماحصل ده ساله‌ی تخصصی، تحقیقات و تجربیات خود را به صورت کتابی درآورم تا برای آنان که به دنبال مرجعی برای تریزهای خلاقیت هستند اندکی سودمند واقع شود.

تعریف‌ها و اصطلاحات و نیز شاخه‌ها و زیرشاخه‌هایی از خلاقیت که در این مجموعه به آنها می‌پردازیم، در فصل دوم از جلد یکم شرح داده شده‌اند و در این جلد به هم‌پوشانی این شاخه‌ها را پس از پیشگفتار خواهیم آورد.

از دیدگاه تألیفی، تمرین‌های این مجموعه به سه بخش تقسیم می‌شوند. یک بخش تمرین‌های مشهور جهانی‌اند که ترجمه شده‌اند، بخش دیگر تمرین‌های بومی‌سازی شده و بخش عمده‌ی کتاب تمرین‌های تألیفی‌اند. مجموعه‌ی اینها که به بیش از هزار تمرین می‌رسد، در غالب سیرالزمنت خلاقیت در سه جلد تدوین گشته‌اند. در چیدمان تمرین‌ها روند آسانی به دشواری و نیز تنوع در ترتیب، مدنظر بوده است. بنابراین توصیه می‌شود تمرین‌ها به ترتیب حل شوند تا هم روند افزایشی دشواری طی شود و هر یک به هم‌پوشانی شاخه‌های گوناگون خلاقیت به طور متناسب پرداخته شود.

مخاطبان این مجموعه‌ی سه جلدی را افراد هفت تا صد و هفت ساله تشکیل می‌دهند. جلد دوم برای ده ساله به بالا توصیه می‌شود. جلد یکم این مجموعه‌ی سه جلدی شامل تمرین‌های سطح یک یا ساده‌تر است. جلد دوم دربردارنده‌ی فعالیت‌های متوسط و جلد سوم شامل تمرین‌های پیشرفته است. لازم به ذکر است که تمرین‌های جلد یکم بیش‌نیازی برای جلد دوم‌اند و مخاطبان در هر سنی که هستند باید فعالیت‌ها را از جلد یکم آغاز کرده و سپس به جلد دوم برسند.

از آنجا که بزرگسالان نیز مخاطب تمرین‌های این مجموعه هستند، خوبست اگر هنگام انجام تمرین‌ها اعضای بزرگ و کوچک خانواده در کنار هم پیش بروند. این امر هم به کودکان برای درک صورت فعالیت‌ها کمک می‌کند و هم پس از انجام هر فعالیت با دیدن یا شنیدن پاسخ‌های یکدیگر از ایده‌های هم بهره می‌برند و به داده‌های ذهنی یکدیگر می‌افزایند.

در طی سال‌ها برگزاری دوره‌های خلاقیت برای مربیان و کلاس‌های خلاقیت برای سَن‌های گوناگون، تمامی تمرین‌های این مجموعه توسط مخاطبان مختلف پاسخ داده شده‌اند و میزان دشواری، سودمندی و بومی بودن آنها آزمایش شده است.

نحوه‌ی انجام هر فعالیت و شرایط آن، در نخستین فعالیت از آن گروه شرح داده شده است. پس اگر برای چگونگی انجام تمرین با پرسشی روبرو شدید، کافی است نگاهی به نخستین فعالیت آن گروه، در این جلد یا جلد یکم، بیندازید و شرح آن را یک بار دیگر بخوانید. اما با پیش رفتن در کتاب و با آشنایی بیشتر و درست‌تر با هر فعالیت، کم‌کم این نیاز برطرف خواهد شد.

از آنجا که تقریباً تمامی پرسش‌های خلاقیتی پاسخ‌باز هستند، یعنی پاسخ درست یکتایی برای آنها وجود ندارد، این کتاب و هیچ کتاب تمرین خلاقیتی دیگری دارای پاسخ‌نامه نخواهد بود. ولی هرکجا نیاز بوده باشد نمونه‌های حل شده و پاسخ‌های گوناگون از تمرین‌ها در خلال متن فعالیت‌ها و یا در پیوست آنها آمده است. پاسخ‌های نمونه با قلمی متفاوت و نیز علامت ■ مشخص شده‌اند. اما خواندن یا دیدن آنها پیش از موقع، مفید نیست. بنابراین متن را خط به خط پیش بروید. پیش از انجام آنچه که از شما خواسته شده بخش‌های بعدی را نخوانید. نمونه پاسخ‌های تمرین‌های طراحی و تزیینی که دیده شدن آنها اجتناب‌ناپذیر است در پیوست آمده‌اند. تمرین‌هایی که باید توسط خواننده‌ی کتاب انجام شود نیز با علامت ○ مشخص شده‌اند.

تلاش من همواره بر این بوده که همه‌ی شاخه‌هایی از خلاقیت را که بتوان قلم و کاغذی به آنها پرداخت در این مجموعه گردآوری کنم، اما به دلایلی که در جلد یکم شرح داده شد به بعضی از شاخه‌ها نخواهیم پرداخت.

امیدوارم این مجموعه بتواند بخش کوچکی از نیازهای جامعه را پاسخ بدهد. ما همواره مشتاق دریافت نظرها و پیشنهادهای ارزشمند مخاطبانمان هستیم.

از فرصتی که در این جلد فراهم فراهم شده بهره می‌گیرم و از همکاران بخش تالیف و طراحی موسسه‌ی علمی فرهنگی مبتکران، خانم حمیده نوروزی، خانم سمانه ایمانفرد، خانم رضیه صفریان و خانم مینا غلام‌احمدی که با سلیقه، دقت و صبوری، در آماده‌سازی این مجموعه همکاری داشته‌اند سپاسگزاری می‌کنم.

کتایون مهرآبادی